

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตร
และการเรียนการสอน ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556 โดยใช้รูปแบบซีปปี้
An Evaluation of Master Education Program in Curriculum and Instructional
Development Revised edition 2013 CE Using CIPP Evaluation Model

จิราภรณ์ เหมพันธ์*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Chiraporn Hemapandha*

Education faculty, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ฉบับปรับปรุง 2556 โดยใช้รูปแบบซีปปี้ (CIPP) ของสตีฟเฟิลปิม ในด้านบริบทของหลักสูตร ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และผลผลิต ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 และนักศึกษาที่กำลังเรียน ในปีการศึกษา 2560 และหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ฉบับ คือ ฉบับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษา ฉบับอาจารย์ประจำหลักสูตร ฉบับอาจารย์ผู้สอน และฉบับผู้ใช้บัณฑิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่กำลังเรียน มีความคิดเห็นตรงกันว่า วิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมายและโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($=4.43$) 2) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่กำลังเรียน มีความคิดเห็นว่า คุณภาพของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทรัพยากร/สิ่งสนับสนุน แหล่งทุนสนับสนุน การศึกษา/การทำวิจัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($=4.45$) 3) ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ อาจารย์ผู้สอน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่กำลังเรียน มีความคิดเห็นว่า การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนานักศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($=4.68$) ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต อาจารย์ประจำหลักสูตร หน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและนักศึกษาที่กำลังเรียน มีความคิดเห็นว่า คุณภาพของบัณฑิต คุณภาพของวิทยานิพนธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($=4.80$)

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, การประเมินรูปแบบซีปปี้

Abstract

The purpose of this study was to evaluate of master Education Program in Curriculum and Instructional Development Revised edition 2013 Using CIPP Evaluation Model in 1) the context of the course 2) Input 3) The process involves courses 4) The result of course. Providers include regular lecturers, teacher, graduates from the academic year 2015 and students studying in the academic year 2017 and the graduate entity. The instruments used to collect the data were four exams, graduated students and students. Lecturer Master's Degree and the graduate user.

Data were analyzed by quantifying the frequency and percentage deviation.

The results showed that: 1) Context evaluation results Lecturer Teacher Graduates and students studying there is an opinion that the vision, philosophy, goals, and structure of the curriculum correspond to the context. It is very appropriate. (=4.43) 2) The results of the initial assessment lecturer teacher graduates and students studying have a comment quality of course teacher thesis advisor resources / support funding for education / research It is very appropriate. (=4.45) 3) Process evaluation results teacher graduates and students studying have a comment curriculum management the teaching and learning student development thesis have a comment at the highest level lecturer have a comment It is very appropriate. (=4.68) 4) Results of the curriculum evaluation lecturer user organizations graduates and students studying have a comment graduate quality the quality of the thesis at the highest level. (=4.80)

Keyword : Evaluation of Master Education Program, CIPP Evaluation Model

บทนำ

สภาพที่เปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรเป็นอย่างมาก เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งบ่งบอกถึงแนวทางในการเตรียมสมาชิกให้กับสังคมและประเทศชาติ แนวโน้มคุณภาพ คุณลักษณะของคนในสังคมในอนาคต ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องได้รับการพัฒนาให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมทุกระดับ ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้บุคคลสำคัญ คือครูนั่นเอง ครูต้องมีพื้นฐานความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็น และประเด็นที่ต้องพัฒนาผู้เรียน การเตรียมผู้เรียนสำหรับสังคมอนาคตจึงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาหลักสูตรการผลิตและพัฒนาครูหรือนักการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ เป็นนักพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน เป็นผู้สอนชั้นวิชาชีพ ที่พร้อมปฏิบัติงานในสังคมที่

เปลี่ยนไปได้ อีกทั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ในด้านการผลิตบัณฑิตที่สำคัญประการหนึ่ง คือการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ทางมหาวิทยาลัยจึงมีนโยบายให้ทุกหลักสูตรเร่งปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรตามกรอบเวลา ข้อกำหนดต่างๆ ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้เป็นหลักสูตรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เทคโนโลยี และศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาและความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต อันเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัด การศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง/มีส่วนได้เสีย เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่นๆ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูชั้นวิชาชีพให้สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ที่เป็นสากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยในการแก้ปัญหา นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้ ได้เปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2561 เป็นเวลา 5 ปีการศึกษา และมีผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจำนวน 8 คน นอกจากนี้จากการนิเทศติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้เป็นระยะทุกภาคการศึกษาของอาจารย์ประจำหลักสูตรพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญบางประการ เช่น นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในระยะเวลา 2 ปี ต่ำกว่าร้อยละ 60 ตามตัวชี้วัดคุณภาพของหลักสูตรที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องประเมินหลักสูตรเพื่อทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจว่าหลักสูตรเป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ใน 4 ประเด็น คือ

1. บริบทของหลักสูตร โดยประเมินเกี่ยวกับความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมายและโครงสร้างของหลักสูตรกับบริบทของหลักสูตร
2. ปัจจัยเบื้องต้น โดยประเมินเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ทรัพยากร/สิ่งสนับสนุน แหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา/การทำวิจัย
3. กระบวนการ โดยประเมิน เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนา นักศึกษา การทำวิทยานิพนธ์
4. ผลผลิตของหลักสูตร โดยประเมินเกี่ยวกับเวลาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรคุณภาพของบัณฑิต คุณภาพของวิทยานิพนธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 ผู้ประเมินใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบชิปปี้ เพื่อประเมินในด้านบริบทของหลักสูตร ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตร

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และผู้ใช้บัณฑิตของนักศึกษา โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ของหน่วยงานที่มีที่อยู่ถูกต้องและชัดเจน
2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่กำลังศึกษาด้วยตนเอง
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
  - 3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ
  - 3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบท ด้านวิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมายและโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับบริบท พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม นโยบายของรัฐ นโยบายของมหาวิทยาลัย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดวิชาเรียนแต่ละวิชามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงตลอดหลักสูตรและเอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์ แต่ควรเพิ่มรายวิชาที่บูรณาการความรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาเครือข่ายวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ
2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) คุณภาพของหลักสูตร มีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสม จำนวนวิชาในแผนการเรียนมีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของนักศึกษา รายวิชาที่เรียนช่วยพัฒนานักศึกษาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ผลงานวิจัย/ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรงกับวิทยานิพนธ์ที่ดูแล แต่หลักสูตรยังไม่พัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ปี 2558 ทรัพยากร/สิ่งสนับสนุน ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอและเอื้อต่อการเรียนการสอน ไม่มีห้องพักและห้องศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา ไม่มีวารสารภาษาอังกฤษด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

3. ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$) ดังนี้

3.1 การจัดการเรียนการสอนทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.58$) ในด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น มีการแจ้ง มคอ 3 ให้นักศึกษาทราบในคาบแรก มีการจัดการเรียนรู้โดยให้นักศึกษาได้ศึกษาจากกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณนักวิจัยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอื่นๆ มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และมีการส่งผลการเรียนตามกำหนด ทำให้นักศึกษาและบัณฑิตสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้

3.2 การพัฒนานักศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.78$) มีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการให้กับนักศึกษาทุกคนเมื่อลงทะเบียนเรียน การสร้างเครือข่าย/พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาและคณาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตลอดจน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในประเด็นที่นักศึกษาสนใจ เช่น ด้านการวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน

3.3 ระบบการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$) การอนุมัติชื่อเรื่องและการเสนอการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความสะดวกและรวดเร็ว ตรวจสอบรูปแบบวิทยานิพนธ์เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และที่ปรึกษาร่วมมีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาตรงกับเรื่องในการทำวิทยานิพนธ์และสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัย และสามารถให้คำปรึกษาเชิงลึกในการปฏิบัติได้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีตารางกำหนดในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาอย่างชัดเจนและแน่นอน และมีการให้คำปรึกษาและดูแลการจัดทำบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่

3.4 การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสม การกำหนดโครงสร้างและการบริหารหลักสูตรมีความชัดเจน อาจารย์ประจำหลักสูตรมีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ การจัดทำประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม และมีการประเมินหลักสูตร เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

4. ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.80$)

4.1 คุณภาพของบัณฑิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.75$) กล่าวคือ บัณฑิตมีความสามารถในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบัณฑิต นักคิด นักปฏิบัติ ชื่อสัตย์ สุจริต เชี่ยวชาญวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา มีทักษะในการวางแผนและดำเนินการโครงการสำคัญหรือโครงการวิจัยค้นคว้าทางวิชาการได้ด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ตลอดจนถึงการใช้เทคนิคการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินงานต่างๆ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยตนเอง และประเมินผลการดำเนินงานของตนเองได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง บัณฑิตมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในการศึกษาค้นคว้า การวิจัย ตลอดจนการนำเสนอผลงาน รายงานและงานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 คุณภาพของวิทยานิพนธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) กล่าวคือวิทยานิพนธ์ตรงกับสาขา มีคุณภาพตามหลักวิชาการ นำไปใช้ประโยชน์ได้ ได้รับการยอมรับ/ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนได้รับการเผยแพร่ในวารสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์

อภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ ปรัชญา เป้าหมายและโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับบริบท พบว่า สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม นโยบายของรัฐ นโยบายของมหาวิทยาลัย กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ และความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดวิชาเรียนแต่ละวิชาที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงตลอดหลักสูตรและเอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์ แต่ควรเพิ่มรายวิชาที่บูรณาการความรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาเครือข่ายวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้ในชุมชนวิชาชีพ โดยหลักสูตร ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ ดังที่ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ปัญญา เลิศไกร และ ลัญจกร นิลกาญจน์ (2559) ที่กล่าวว่า หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันไปตามความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา หลักสูตร เป็นสิ่งที่ควรได้รับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะหลักสูตรที่ดีควรตอบสนองต่อสังคม และเมื่อสังคม เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย อีกทั้ง วรณี กาญจนวงศ์ (2552) ยังกล่าวว่า ความก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน หลักสูตรจึงควรมีการพัฒนาและ ปรับปรุงให้มี ความทันสมัยตลอดเวลา

2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตรมี ความสอดคล้องและเหมาะสม จำนวนวิชาในแผนการเรียนมีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของนักศึกษา รายวิชาที่เรียนช่วยพัฒนานักศึกษาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ผลงานวิจัย/ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรงกับวิทยานิพนธ์ที่ดูแล แต่หลักสูตรยังไม่พัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ ประจำหลักสูตรให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ปี 2558 ทรัพยากร/สิ่ง สนับสนุน ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอและเอื้อต่อการเรียนการสอน ไม่มีห้องพักและห้องศึกษาค้นคว้า ของนักศึกษา ไม่มีวารสารภาษาอังกฤษด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ดังที่ อนุชัย ตั้งศุภพรชัย (2546) จิราภรณ์ เหมพันธ์และมลิวลย์ สมศักดิ์. (2559). กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรควรจัดเตรียมอุปกรณ์ การเรียน การสอน ตำรา สถานที่ มีปริมาณ คุณภาพ ทันสมัย และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หลังจากเรียน จบวิชาเรียนตามหลักสูตรหรืออยู่ในช่วงของการทำวิทยานิพนธ์ไม่มีห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษา จึงต้องการห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับใช้ในการพบปะพูดคุย ปรึกษางาน และทำงานหรือการทำ วิทยานิพนธ์ ดังนั้นอาจารย์ประจำหลักสูตรควรจัดสถานที่/ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการที่มีความเหมาะสม ทันสมัย สะดวกในการใช้ ปลอดภัย ไม่อบอ้าว อากาศถ่ายเทได้ดี และปราศจากเสียงรบกวนให้แก่นักศึกษาที่กำลัง เรียนและเรียนจบวิชาเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้

3. ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดการเรียนการสอนทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมากที่สุดในด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น มีการแจ้ง มคอ 3 ให้นักศึกษาทราบในคาบแรก มีการจัดการเรียนรู้โดยให้นักศึกษาได้ศึกษาจากกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย มีการจัดการเรียนรู้โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณนักวิจัยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมอื่นๆ มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และมีการส่งผลการเรียนตามกำหนด ทำให้นักศึกษาและบัณฑิตสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ สอดคล้องกับ วรณี กาญจนวงศ์ (2552) เนื้อหาของหลักสูตรควรมีความทันสมัยเหมาะสมกับระดับบัณฑิตศึกษา การพัฒนานักศึกษา พบว่า มีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการให้กับนักศึกษาทุกคน เมื่อลงทะเบียนเรียน การสร้างเครือข่าย/พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาและคณาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตลอดจน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในประเด็นที่นักศึกษาสนใจ เช่น ด้านการวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน สอดคล้องกับ นิตยา วัฒนาภรณ์ (2541) ที่กล่าวว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรให้เน้นการนำไปปฏิบัติให้มากขึ้น โดยลดการเรียนทฤษฎีให้น้อยลง และควรมีกิจกรรมพิเศษเสริมหลักสูตรมากขึ้น หลักสูตรควรมีความกระชับ โดยตัดเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนออกบ้าง เพื่อให้นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาใน เวลาประมาณ 2 ปีการศึกษา ระบบการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า การอนุมัติชื่อเรื่องและการเสนอการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีความสะดวกและรวดเร็ว ตรวจสอบรูปแบบวิทยานิพนธ์เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และที่ปรึกษาร่วมมีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาดูตรงกับเรื่องในการทำวิทยานิพนธ์และสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัย และสามารถให้คำปรึกษาเชิงลึกในการปฏิบัติได้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีตารางกำหนดในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาอย่างชัดเจนและแน่นอน และมีการให้คำปรึกษาและดูแลการจัดทำบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสม การกำหนดโครงสร้างและการบริหารหลักสูตรมีความชัดเจน อาจารย์ประจำหลักสูตรมีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ การจัดทำประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม และมีการประเมินหลักสูตร เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

4. ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต พบว่า คุณภาพของบัณฑิต บัณฑิตมีความสามารถในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาตนเองสู่การเป็นบัณฑิต นักคิด นักปฏิบัติ ชื่อสัตย์ สู้งาน เชี่ยวชาญวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา มีทักษะในการวางแผนและดำเนินการโครงการสำคัญหรือโครงการวิจัยค้นคว้าทางวิชาการได้ด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ตลอดจนถึงการใช้เทคนิคการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินงานต่างๆ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยตนเอง และประเมินผลการดำเนินงานของตนเองได้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง บัณฑิตมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในการศึกษาค้นคว้า การวิจัยตลอดจนการนำเสนอผลงาน รายงานและงานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ตรงกับสาขา มีคุณภาพตามหลักวิชาการ นำไปใช้ประโยชน์ได้ ได้รับการยอมรับ/ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนได้รับการเผยแพร่ในวารสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวลฉวี ประเสริฐสุข และคณะ (2551: ข - ง) ที่พบว่า นักศึกษาพึงพอใจในระบบการให้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี ถึงดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรเน้นประเมินคุณลักษณะของนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตร ด้านความพร้อมและมีเวลาในการเรียน ทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยี และใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลวิจัยที่พบว่า ทรัพยากร/สิ่งสนับสนุน ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอและเอื้อต่อการเรียน การสอน ไม่มีห้องพักและห้องศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา ดังนั้นจึงจัดห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ นักศึกษาใช้ในการพบปะ พูดคุย ปรึกษางาน และทำงานที่ได้รับมอบหมายเมื่อนักศึกษาเรียนจบวิชาเรียน จัด คอมพิวเตอร์/ระบบอินเทอร์เน็ตมีความพร้อมและสะดวกในการใช้งาน

References

- Hemapandha, C.,& Somsak,M. (2016). *Evaluation of Master of Education Program in Curriculum Development and Teaching*. Use the CIPP format. In the Journal of Roi-Et Rajabhat University 10 (Special). pp. 45-51. (in Thai)
- Kanjanawong,W. (2009). *Evaluation of MBA Program (International Program) And Master of Science Program Investment and Management Financial risk (International Program)*. Faculty of Business Administration National Institute of Development Administration. (in Thai)
- Lert, P.,& Nilakan, L. (2016, July-December). *Data collection in fieldwork of Community research*. Nagabut Journal Review, 8(2). Nakhon Si Thammarat: Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2002). *National Education Act, BE (1992) Bangkok: Teachers Council*. (in Thai)
- Prasertsuk, N. & Researcher. (2008). *Research report on evaluation of Master of Arts Program in Community Psychology*. Faculty of Education Silpakorn University. (in Thai)
- Puapan, S. (2003). *Basic concepts in curriculum development and development*. Bangkok: Silpakorn Printing House. (in Thai)
- Stufflebeam, Danel L. (2003). *The CIPP Model for Evaluation*. Portland. n.p
- Tangrapornchai, A. (2003). *Evaluation of the Bachelor of Business Administration Program in Business Administration Mahanakorn University of Technology, 1996*. Faculty of Vocational and Technical Education King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร.จิราภรณ์ เหมพันธ์

หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

1 หมู่ 4 ตำบล ท่าजू อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80280

e-mail: unseen_ozone@hotmail.com